

Victorija och Aleksandrs

Under fem dagar fick jag glädjen att ha Victorija och lille Aleksandrs hos mig. Flickan med sitt vänliga väsen, den lojala kompiserna på barnhemmet. Hon fyllde 21 år i somras och sonen är hennes stora livsuppgift och utmaning. Aleksandrs är en urcharmig unge som trots ett antal ögonoperationer och ett flackande liv skrattar mest hela tiden. Under sin vakna tid stod han på näsan i en vattenhink eller svepte runt i köket med den röda piasavakvasten. Kvar hemma ligger ett berg av diverse redskap och leksaker. I tisdags tog de båten tillbaka till Riga och visst gjorde det lite ont i hjärtat att skicka tillbaka dem till den torftiga tillvaron de lever i där.

När vi besökte Riga i maj i år träffade vi Victorija, pojkvännen Slava och lille Aleksandrs. Några veckor senare tog hon sitt pick och pack och lämnade Slava. Hon hade då bott mer än två år med hans familj, i en smutsig våning i ett av de ryska gråa betongblocken i Rigas utkant. Alla tre bodde i ett rum, Slavans gravida syster med fästman och 16-årig son samt Slavans lillebror i ett annat rum och så mamman och pappan i ett tredje. Därtill, hund, katt och kanin. Men det var inte för trångboddheten hon flyttade från Slava. Hon tyckte inte att han förstod sig på henne säger hon. Slava är i England nu och arbetar i en matfabrik. Han är duktig på att både tala och skriva engelska! Slavans föräldrar betyder mycket för Aleksandrs och han bor där någon helg då och då. Jag får en känsla av att de också är en trygghet för Victorija, de är snälla och varken dricker eller har sociala problem.

Victorija flyttade efter separationen tillfälligt in hos sin mamma. Hon hyrde ett rum, i ett litet omålat hus med liggande timmer alldeles vid genomfartsleden Mukusalas iela på andra sidan floden. Rummet är stort som halva mitt kök(!) och är utrustat med en kokplatta, rinnande kallt vatten och en toalett. Tvätta sig får man göra i något av stadens badhus. Där har Victorijas mamma bott i många år med fyra barn och pojkvän. Ytterligare ett barn föddes för 5 månader sedan.

Victorija säger att hennes mamma aldrig har brytt sig om varken henne eller hennes tre år yngre bror Andris. Hon hamnade på barnhemmet Rigas 1 när hon var runt fem-sex år och Andris blev omhändertagen redan som baby. Pappan har de aldrig lärt

känna. Många helger under uppväxten fick de komma hem och bo hos mormor och morfar. Morfar Aijvars är Victorijas förebild, han stod för omtanke och trygghet. Sedan Aijvars dog har mormoderns alkoholmissbruk tilltagit och Victorija tål inte ens att prata om henne. Andris bor sedan flera år tillbaka hos mormor i ett enda rum.

Victorija säger att hennes högsta dröm nu är att hitta en bostad för henne och Aleksandrs. Hon hoppas på att få överta det lilla rum som mamman har haft och som hon nu har lämnat för en lite modernare tvårummare. Senare i höst får hon veta om hon får kontraktet. Rummet behöver målas, få nytt golv och nya vattenledningar. Sedan återstår att möblera (med vår hjälp?). I bästa fall kan hon dela bostaden med Andris som fyller 18 år i november. Han blir myndig och kan därmed flytta ifrån mormodern. Hon säger att Andris är en "very good boy", han dricker inte och sköter skolan.

Sedan en tid delar Victorija och Aleksandrs ett rum med Lauma (bästisen från Rigas 1), samt Laumas pojkvän och lille son Nauris. Lauma väntar barn igen och fyller 18 år om någon månad. De får sova i skift då de är extremt trångbodda. Ingen av ungdomarna har arbete.

Jag undrade hur hon klarar sig ekonomiskt. Hon berättade att förut fick hon ett barnbidrag på 30 lats men det är nu nere på 8 lats (116 kr) i månaden. Hon får också socialbidrag på 25 lats per månad. Därutöver får hon viss hjälp med mat från Slavass föräldrar och lite från sin mamma. Ibland går hon och fiskar i floden tillsammans med mammans kille Roberts och kan på så vis få lite fisk på middagsbordet. Det finns också ett antal soppkök i Riga för fattiga.

En kväll satt vi och tittade i mina fotoalbum med bilder från besöken på Rigas 1 Internatskola. Viktorija tyckte det var jättekul att få berätta om sina kompisar från den tiden. De flesta har hon kontakt med på Draugiem (som facebook). Hon ryckte på axlarna och sa att det var väl OK att bo på Rigas 1. Rektor Ingrida tyckte hon dock inte alls om, hon var hetsig och sträng, medan rektor Anatolijs var snäll. Kompisarna Diana, Anastasia, Linda och många många fler har idag egna barn. Sanita, zigenarflickan, som sjöng och dansade och som blev med barn med en pojke på barnhemmet 14 år gammal, har fyra barn idag. Solvita har fått en bra adoptivfamilj i Sigulda och Laura verkar ha övervunnit sitt missbruk, bor i Cesis och studerar. Däremot har det inte gått bra för Fedje, Victorija såg honom på gatan för ett tag sedan, både smutsig och drogpåverkad. Hennes favoritvårdare Irina, en äldre kvinna som arbetade många år på barnhemmet, lever inte längre och Victorija sörjer henne.

Så var det dags för dem att lämna Sverige för den här gången. "De här dagarna har varit en fest för oss! Eget rum, egen säng, rena lakan och lagad mat" sa Victorija dagen de skulle åka. Kanske självklart för de flesta – men inte för alla! I resväskan låg ett litet behövligt bidrag från Letthjälpen!

På återseende Victorija och Aleksandrs!

11 september 2009

Kickan Håkanson, Letthjälpen